

Nr 889

Av fru **Ryding** och herr **Hermansson**, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition nr 96, med förslag till lag om ändrad lydelse av 6 kap. 3 § och 15 kap. 14 § föräldrabalken m. m.*

I Kungl. Maj:ts proposition nr 96 år 1966 föreslås en omformulering av föräldrabalkens 6 kap. 3 § i syfte att klarare ge uttryck åt lagstiftarens inställning att kroppsaga i princip bör undvikas. Det finns synnerligen goda skäl till en ändring av nyssnämnda lagbestämmelse. I första hand har de återkommande fallen av upprörande barnmisshandel, varav i flera fall döden följt, aktualiserat denna fråga.

Det vore emellertid oriktigt att begränsa problemet till en fråga om grova företeelser av detta slag.

Problemet är i grund och botten mera omfattande. Om man i andra fall brukar använda talesättet "den tysta nöden" som beskrivning på situationer för en del människor, ensamstående och andra i liknande belägenhet, kan man på detta område med verkligt fog tala om *tusenden tysta tragedier*, nämligen alla de fall då föräldrar av konservatism och okunnighet om verkningarna oftast på ett brutalt sätt under namn av aga utövar misshandel på försvarslösa barn.

I sitt remissvar skriver hovrätten över Skåne och Blekinge bl. a. följande:

Det är svårt att komma till rätta med de allvarliga fallen av misshandel, om man tolererar en utbredd ovana att tillgripa kroppsaga mot barn. Det är därför nödvändigt att statsmakterna intar en bestämt avvisande hållning till alla former av våld mot barn. Det finns alls inte någon anledning att härvid visa undfallenhet för nedärvda vanföreställningar om att aga skulle vara ett tjänligt medel för uppfostran. Den omständigheten att en del friska barn har tålt misshandel utan märkbar skada är inte något försvar för kroppsaga. Risken för skadeverkningar finns alltid, och ur samhällets synpunkt kan kroppsaga därför principiellt icke godtagas.

Medicinalstyrelsen är inne på samma tankegångar:

Ur medicinska och barnpsykologiska synpunkter är kroppsaga som uppfostringsmedel förkastlig. Det naturliga och riktiga vore därför att i en lagbestämmelse helt förbjuda all användning av aga.

Medicinalstyrelsen anger dock, att det tyvärr torde förhålla sig så som uppgives i justitiedepartementets promemoria att ett dylikt stadgande skulle sakna stöd i det allmänna rättsmedvetandet och inte komma att åt-

lydas. Mot denna argumentering anser vi att starka invändningar kan riktas. Ett omtänkande torde ha skett på detta område. Om — för att tala med hovrätten över Skåne och Blekinge — "nedärvda vanföreställningar om att aga skulle vara ett tjänligt medel för uppfostran" fortfarande finns, vilket inte skall bestridas, utgör det likväl icke ett acceptabelt skäl till att i lagbestämmelse sanktionera vad som i övrigt anses uppenbart förkastligt.

I propositionen skriver departementschefen bl. a. att "föräldrarna kan bli tvungna att övervinna visst motstånd från barnets sida när det gäller att se till att barnet icke skadar sig själv eller andra eller till äventyrs begår brott". Det är riktigt att en förälder, som ser sitt barn på väg under nedfällda järnvägsbommar eller att på kajen vid hamn utsätta sig för stora risker, kan ta ett resolut, kanske hårt, grepp om armen eller liknande. "Tillrättavisningar" i dylika fall uppfattas inte som aga och har heller inte med sådan att skaffa. Några större svårigheter att skilja mellan ett ingripande från en förälder i en sådan situation och aga i vedertagen mening torde inte finnas.

Men däremot kan med säkerhet sägas att gränsdragningen är svår att dra mellan "accepterad" aga och misshandel. Det enda konsekventa och riktiga bör därför enligt vår — och flera remissinstansers — mening vara att helt förbjuda kroppsagan. Förslaget i propositionen om att den som får kännedom om fall av misshandel i hemmet etc. bör anmäla detta till barnavårdsnämnd, kan ställa vederbörande anmälare i besvärliga situationer, då skillnaden skall dras mellan misshandel och "accepterad" kroppslig bestraffning. Det föreslagna tillägget i 93 § Bvl i detta avseende kan få en enligt vår mening reell betydelse först då det i 6 kap. 3 § FB stadgats ett uttryckligt förbud mot kroppsaga, så som hovrätten över Skåne och Blekinge föreslagit.

Vi är icke främmande för att under övergångstiden vissa problem kommer att uppstå. Men de finns redan — fastän de är av värre slag. De kommer att uppstå även med ett bifall till de begränsade förslag propositionen ställer. Ett beslut i enlighet med vad vi i denna motion förordar måste åtföljas av omfattande åtgärder på föräldraupplysningens område. Flera remissinstanser har uttalat sig för åtgärder i denna riktning och förutsatt, att denna fråga blir föremål för noggrann prövning inom medicinalstyrelsen. Vi delar helt denna uppfattning och vill livligt understryka att en sådan kommer till stånd.

Med hänvisning till det anförda föreslår vi,

att riksdagen, med bifall i övrigt till förslagen i Kungl. Maj:ts proposition om ändring av lydelse av 6 kap. 3 § föräldrabalken samt om ändrad lydelse av 93 § barnavårdslagen den 29 april 1960 (nr 97), måtte besluta sådan ändrad

lydelse av föräldrabalken att all användning av aga förbjuddes, samt hemställer vi att utskottet måtte utarbeta erforderlig lagtext.

Stockholm den 19 april 1966

Gunvor Ryding (k)

C.-H. Hermansson (k)
